

SAKIN KADER DEME KADERİN ÜSTÜNDE BİR KADER VARDIR
NE YAPSALAR BOŞ GÖKLERDEN GELEN BİR KARAR VARDIR
GÜN BATSAN NE OLUR GECEYİ ONARAN BİR MİMAR VARDIR
YANMIŞSAM KÜLÜMDEN YAPILAN BİR HİSAR VARDIR
YENİLGİ YENİLGİ BÜYÜYEN BİR ZAFER VARDIR
SIRLARIN SIRRINA ERMEK İÇİN SENDE ANAHTAR VARDIR
GÖĞSÜNDE SÜRGÜNÜNÜ GERİ ÇAĞIRAN BİR DAMAR VARDIR
SENDEN UMUT KESMEM KALBİNDE MERHAMET ADLI BİR
ÇINAR VARDIR...

DÜNYA SÜRGÜNÜNDE SEZAI KARAKOÇ

MONA ROZA'YLA RUHUNDAKİ İLK AŞK SERPİNTİLERİNİ HİSSETTİĞİMİZ, BALKON'LA II. YENİ DUYUŞUNU TATTIĞIMIZ, GÜL ŞAİRİ OLARAK "GELİN GÜLLE BAŞLAYALIM ATALARA UYARAK." MISRASIYLA BAŞLADIĞI SÜRGÜN ÜLKEDEN BAŞKENTLER BAŞKENTİNE ŞİİRİNDE "EY SEVGİLİ" DİYEREK ALLAH'I ARAYIŞINI İZLEDİĞİMİZ, HIZIR'LA KIRK SAAT'TE TASAVVUFA HÂKİMİYETİNİ GÖRDÜĞÜMÜZ VE "DİRİLİŞ" DÜŞÜNCESİYLE FİKİR ADAMLIĞINI DA İLİKLERİMİZE KADAR HİSSETTİĞİMİZ BÜYÜK ŞAİR VE DÜŞÜNÜR...

Sezai Karakoç'u sadece bunlara sığdırmak mümkün mü? Tabii ki değil! Çünkü ilk çocukluğuyla, okul yıllarıyla, yaşadığı şehirlerin ona hissettirdikleri ve özellikle gelenekten beslenip de Necip Fazıl'ın bayrağını bir bakıma alarak Allah'ı arama işini sürdürmesiyle karşımıza her yönüyle incelenmesi gereken çok yönlü bir edebiyatçı çıkmaktadır.

Okul yıllarından arkadaş olduğu ve hatta Balkon şiirinin yayınlanmasına vesile olup edebiyat dünyasına Sezai Karakoç'un daha güçlü girmesini sağlayan Cemal Süreya'nın şu sözleri Sezai Karakoç'u anlatmakta çok yardımcı olacaktır:

"Çok daha yetenekli bir Mehmet Akif'in tinsel görüntüsüyle adamakıllı dürüst bir Necip Fazıl'inkini iç içe geçirin, yaklaşık bir Sezai Karakoç fotoğrafı elde edebilirsiniz."

Sezai Karakoç, son dönem edebiyatımızda müstesna yer edinmiş bir şairdir. Türk edebiyatı içerisinde Sezai Karakoç; imgeleri, estetik öğeleri kullanımının orijinalliğinin yanında

değindiği konular, savunduğu görüşleri ile Mehmet Akif ve Necip Fazıl gibi iki büyük Türk şairinin maneviyatını da bize hissettirir. Geleneğe sırt çevirmemesi Karakoç'ta İmam-ı Gazali, Muhyiddin-i Arabi, Fuzuli gibi önemli isimlerin esintisini de kalplerimizde hissettirir.

"Gül Yetiştiren Adam" mahlasıyla da tanınan edebiyatçımız Rasim Özdenören ise onun için şöyle demiştir:

"Eğer Türkiye'de Nobel kadar ünlü bir edebiyat ödülü olsa ve o bir tek edebiyatçıya verilecek olsa benim için tartışmasız olarak tek isim Sezai Karakoç'tur."

Rasim Özdenören haksız sayılmaz tabii ama bu konuda emin olunacak bir şey varsa o da Sezai Karakoç'un bu ödülü de almayacağıdır. Karakoç; hayatı boyunca aldığı ödüllerin ödül törenlerine hiç katılmamış, ödül parası istememiştir. Dünya işleriyle bu kadar ilgilenmeyen, tavrını hiçbir zaman bozmayan hem diriliş hem de direniş şairidir o.

Karakoç'un **"dünya sürgünü"** Diyarbakır Ergani'de başlamıştır ve

BERKAY TOĞRAL

Çobançeşme Şehit Sedat Mekan AİHL
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

"Ben bir diriliş işçisiyim."

bu serüvende onun üzerindeki Diyarbakır etkisini her daim görmekteyiz.

*"Dicle'yle Fırat arasında
İpekten sedirlerinde Kur'an
okunan
Açık pencerelerinden gül dolan
Güneşin beyaz köpüklerinde
yanmış
Bir şehir bir eski kanatlar ülkesi
Gökyüzünü deniz gibi kullanan"*

Diyarbakır'ın büyük şairin yaşamına etkisini kanıtlar nitelikteki bu mısraların alındığı **"Gül Muştusu"** adlı şiirinde Karakoç'ta doğumla başlayan tasavvufa hâkimiyeti ve doğduğu yerin üstündeki etkisi açık bir şekilde ortaya çıkar. Ahmet Hamdi'nin **"Beş Şehir"**ini Sezai Karakoç'a uyarlamış olsaydık Diyarbakır kesinlikle bu şehirlerden biri olarak dimağlarımızda yer edinirdi.

*"Gömün beni değiştirmeden
Doğulu olarak ölmek istiyorum
ben..."*

Okul yıllarını da kapsayan ilk gençlik yıllarını Maraş ve Antep'te geçiren şair, yükseköğrenim zamanına geldiğinde ise hayatını şekillendirecek kararların arifesinde olmuştur. Kendisinin üstat Necip Fazıl'ın yolundan gitmek için felsefe eğitimi almak istemesi ancak babasının da ilahiyat eğitimi almasını istemesi, onun parasız yatılı olduğu için Siyasal

Bilimler Fakültesine yönelmesi sonucunu doğurmuştur. Bu sonuç, Karakoç için aslında önemli dönüm noktalarını oluşturmaya zemin hazırlamıştır. Nitekim Mona Roza şairimiz daha 19 yaşındayken bu şiiri yazarak edebiyat çevrelerine hızlı bir giriş yapmıştır.

*"Açma pencereni perdeleri çek,
Mona Rosa seni görmemeliyim.
Bir bakışın ölmem için yetecek.
Anla Mona Rosa ben bir deliyim.
Açma pencereni perdeleri çek."*

Yükseköğrenim yıllarında yaşadığı ilk aşkın şiiridir bu. İmkânsız aşkın şiiri... Sezai Karakoç, bu şiir için aynı zamanda **"modern bir Leyla ile Mecnun demesi"** ifadesini kullanmıştır.

Belki de aşkın imkânsızlığından dolayı Karakoç bu şiiri tam 50 yıl boyunca yayımlanmamıştır. Bu konuda Mona Roza'nın dergide yayınlanma hikâyesini İlhan Geçer şöyle aktarmıştır:

"Mülkiye öğrencisi bir şair delikanlı 'Mona Roza' adlı bir şiir getirdi bize. Şiir güzel ama çok uzun, tam on dört bağlamdan, on dört beşlikten oluşuyor. Kit olanaklarla çıkıyoruz Hisar'ı. Sayfa sayımız sınırlı, koymamız gereken başka şiirler, başka yazılar var. Rica ettik, 'kısaltman mümkün mü ya da biz kısaltabilir miyiz?' dedik. Diretti: 'Hayır, ya verdiğim haliyle yayımlayın ya da hiç yayımlamayın!' Çaresiz, olduğu gibi yayımladık. Sonradan öğrendik, meğer her bağlamın, her beşliğin ilk dizesinin ilk harfleri beşlikler arasında akrostiş oluşturuyormuş: Muazzez Akkaya'm."

Yükseköğrenimini bitirdikten sonra büyük şairimiz Mülkiye'de tanıştığı Cemal Süreya'nın hayatına kattıklarıyla ve Mülkiye yıllarında Büyük Doğu dergisinde çalışmaya başlamasıyla orada edindiği tecrübelerle birçok düşüncesini gerçekleştirme fırsatı bulmuştur. Cemal Süreya ile

KENDİSİNİN ÜSTAT NECİP FAZIL'IN YOLUNDAN GİTMEK İÇİN FELSEFE EĞİTİMİ ALMAK İSTEMESİ ANCAK BABASININ DA İLAHİYAT EĞİTİMİ ALMASINI İSTEMESİ, ONUN PARASIZ YATILI OLDUĞU İÇİN SİYASAL BİLİMLER FAKÜLTESİNE YÖNELMESİ SONUCUNU DOĞURMUŞTUR.

dostlukları onları "Pazar Postası" serüvenine dek götürmüşken Büyük Doğu'da çalışmasının ömrüne katkısı ise üstat Necip Fazıl'la tanışması olmuştur. Necip Fazıl ile Sezai Karakoç'un ilişkisi ise temelde dava ve ideal ilişkisine dayanıyordu: İslam'ı yüceltme davası...

Sezai Karakoç şiirlerinde metafizik, milli değerler, dini öğeleri bolca kullanarak bu öğeleri kendine has üslubuyla okuyucularına yansıtır. Şairliğinin yanında bir fikir adamı da olan Sezai Karakoç, ömrünü İslam'ın ve Doğu medeniyetinin yeniden dirilişi düşüncesine adamıştır. Sezai Karakoç ilahi olanın peşinde olduğundan eserlerindeki aşk da ilahi aşktır. Onun tıpkı Necip Fazıl gibi ana amacı evrende mutlak varlık olan Allah'ı aramaktır.

"Yaşamak Tanrı uğruna Tanrı içindir"

Sezai Karakoç'u aktarırken diriliş kavramına değinmemek en büyük eksiklik olacaktır. Diriliş düşüncesiyle aslında fikir adamlığını da bizlere en güçlü şekilde göstermiştir. Tabii ondaki diriliş düşüncesi hemen oluşmuş bir fikir hareketi değildir. Bütün hayatı boyunca savunduğu ve oluşturduğu düşüncelerini sistemleştirmesinin adıdır. Dirilişin özünü ise hiç kuşkusuz Kur'an oluşturmaktadır.

SEZAI KARAKOÇ'UN
DÜŞÜNCESİNİ ANLATMAYA
NE SÖYLESEK BİZİM
KELİMELERİMİZİN YETERSİZ
KALACAĞI AŞİKÂRDIR.
BİLGİLERİ SAĞLAM VE
GÜÇLÜDÜR. BİLGİLERİNİ
NASIL DESTEKLEYECEĞİNİ
DE İYİ BİLMEKTEDİR.
BU NEDENLEDİR Kİ
EDEBİYATIMIZDA
UNUTULMAZ KÖŞELERDEN
BİRİNE SAHIPTİR BÜYÜK
ŞAİR, DÜŞÜNÜR.

"Kur'an'a ölü bakışı terk ederek, candan ve yürekten bakmak anlamına gelmektedir. İslam medeniyeti, Kur'an medeniyetidir. Özü, tohumu, anayasası O'dur. İslam toplumu, İslam insanı, İslam kenti, O'nun gerçekleşmesi, dışı vurmasıdır."

Sezai Karakoç İslami diriliş ile insani dirilişi birlikte ele almaktadır. Çünkü insanın İslam'ı hayatına doğru tatbik etmesiyle ancak dirilişe ulaşacağı fikri hâkimdir.

"Müslüman'ın kendine dönmesi kültür ve medeniyet hamlesini yeni baştan

İslam'a ayarlaması demektir. Müslümanların İslam'a yeniden dönüşleri, Kur'an'ı yeniden bulmaları, hadisi ve sünneti yeniden anlamaları, klasik İslam düşünce ve teorisini, çağdaş İslam düşüncesini, tarihi İslam pratiğini şura getirmeleri demek olacaktır."

Karakoç, günümüz insanların İslamiyet'i tatbik edememesini üzüntüyle karşılamaktadır tabii ama umutsuz da değildir bu konuda. Ona göre diriliş düşüncesiyle başlamaktadır.

"Düşmemiş medeniyet var mı? Olsaydı ne değeri olurdu? Önemli olan bir medeniyetin düşmeyişi değil, düşüşü dirilmesiz ölüme dönüşmeden doğrulmasını bilmesidir. Böyle olursa düşüş, doğruluşun ve dirilişin bir bağımsızlığı gibi o uygarlığın ömür boyu yeni düşüncelere karşı direnişini sağlayacaktır. Görüldüğü gibi Sezai Karakoç'un düşüncesini anlatmaya ne söylesek bizim kelimelerimizin yetersiz kalacağı aşikârdır. Bilgileri sağlam ve güçlüdür. Bilgilerini nasıl destekleyeceğini de iyi bilmektedir. Bu nedenledir ki edebiyatımızda unutulmaz köşelerden birine sahiptir büyük şair, düşünür.

Kelama büyük şairin sözleriyle başladık onun sözleriyle de bitirmek uygun düşer.

*"Sevgili
En sevgili
Ey sevgili
Uzatma dünya sürgünümü
benim..."*

Kaynakça

- Sezai Karakoç, 2001, s.11. Yitik Cennet. İstanbul: Diriliş Yayınları
Sezai Karakoç, 1975, s.54. İslam'ın Dirilişi. İstanbul: Diriliş Yayınları.
Sezai Karakoç, Sur, Diriliş Yayınları, İstanbul 1997a, ss.76-77
Aktaran: Erdoğan Alkan, 'Şair Sezai Karakoç, Varlık, S. 1193, Şubat 2007.

